

## Betlehemes csuhéból



Írásunk a 10. oldalon

## Nagyapám bakancsai

Gyermekkorom emlékei közül a legkedvesebbek talán a karácsonyi angyalvárások. Akkor mintha a karácsonyi ünnepek bensőségebbek lettek volna, s bár szegényebbek voltunk, a gyermeki szívünket nagy öröm, várakozás töltötte el.

Öt-hatéves lehettem talán, s az angyalt bátyámmal együtt nagy izgalommal vártuk. Készültünk rá szívvel-lélekkel. Meg is jött annak rendje és módja szerint. Még csengetett is. Nyomba rohantunk ki az előszobába, hogy a csillogó-villogó, almával, cukorkával, bearyozott dióval díszített karácsonyfát mihamarabb láthassuk, s csodák csodája, lám még az angyalt is a fa mellett találtuk. Ott állt talpig hófehér lepedőben, tollseprű szárnyakkal, sztaniol papírból készített glóri-

ával, fényesre kipucolt bakancsban. A lepedőn vágott lyukon át a mosolygós szemével ránk nézett, majd megrázva a csengőt egy kicsit ismerős, de mégis furcsa hangon rázendített: "Mennyből az angyal". Félénken, rezzenő gyermeki lélekkel kapcsolódtunk bele az éneklésbe az édesanyánk által meggyújtott csillagszórók sziporkázó fényében. Aztán az angyal illedelmesen köszönve távozott, édesapánk pedig óvatosan bevitte a fát a megszokott helyére, vagyis az ágyunk mellé, hogy elalvás előtt sokáig gyönyörködhessünk benne.

Egy kis idő múlva bekopogtak papó és nanyó is, hogy velünk, unokákkal együtt osztozzanak az ünnep örömeiben. Nagyapámra tekintve lelkemben megpattant valami, és nagyon de nagyon kezdett sajogni. Kikerekedett szemmel bámultam rá, és nem értettem, nem akartam érteni, hogy ho-

## Hópelyhecske

Hópelyhecske billeg-táncol,  
Meg-megpihen havas fákon,  
Tovább röppen szellők szárnyán  
Szent karácsony éjszakáján.

Majd bágyadtan, kimerülten,  
Megpihenni volna kedve,  
De körülötte lengő dalban  
Ünnepelnek, magas házak.

A sötét éjben lopva-csendben  
Egy kis házikóhoz röppen,  
Hol tűz dorombol dallam helyett,  
S mellette két öreg beszélget.

Fa-asztalkán halvány gyertya,  
Szerény díszben kis fenyőfa,  
De alatta oly üres-szegény,  
Sehol, sehol egy ajándék.

Ma, mint mindig, a múltba néznek,  
Lelkük ragyog hófehérben,  
S a tűz fényében meg-megvillan  
Arcukon a mély barázda.

Hópelyhecske libeg halkan,  
S rá lapul a kis ablakra,  
Tánca megszűnt, majd kristályszirmú,  
Jégvirág lett ajándékul.

Bencze Edith

gyan kerülhettek ilyen hamar az ő lábaira az angyal fényesre kipucolt bakancsai.

Mihály János

## Novemberi tanácsülés

2006. november 9-én este 19 órától tartotta rendes havi gyűlését a Helyi Tanács a Polgármesteri Hivatal gyűléstermében. Jelen voltak Lázár Zoltán polgármester, Györgylőrincz Ernő alpolgármester, Miklós Ida jegyző, András Árpád, András József, Balázs István, Fazakas Imre, György Árpád, Ladó András, Mag István, Mihály Lajos, Mihály László, Molnár Juliánna, Pál Csaba, Török Sándor tanácsosok, valamint a helyi újság részéről Mihály János. A gyűlés során az alábbi napirendi pontok kerültek megvitatásra és jóváhagyásra:

1. Az egyház támogatásának jóváhagyása.

2. A Felső Homoródmente Kistérség Társulás támogatásának jóváhagyása.

3. A 2006-2007-es téli időszakra a 132-es megyei úton a hótalanítási munkálatokra a keretszerződés jóváhagyása.

4. A "Lövete község kanalizálása" című pályázat kivitelezésekor a szükséges területek végleges, illetve ideiglenes elfoglalásának jóváhagyása.

5. A 416-os számú törvény (szociális segélyek) módosított feltételeinek meghatározása.

6. Az újfalusi hídépítésre szánt összeg felhasználásának jóváhagyása.

7. A "Szövetség a Székelyföldért" egyesület létrehozásában való részvétel jóváhagyása.

8. A 2006. évi költségvetés kiigazításának jóváhagyása.

Az elnöklő Török Sándor megnyitó beszéde után, napirend előtti felszólalásában a megyei rendőrség képviselője a helyi rendőrség és a lakosság közötti viszonyról érdeklődött. Ezt követően Ioniță Ionel, a helyi rendőrség parancsnoka megtartotta éves beszámolóját, amelyből kiderült, hogy a bűncselekmények közül a lopás, azaz a falopás áll az első helyen. Ezeket elsősorban a szomszéd település, Szentegyháza lakói követik el a lövéteiek kárára. András József tanácsos arról érdeklődött, hogy a rendőrség ellenőrzi-e a hétvégi diszkót, ugyanis tudomása van róla, hogy kiskorúak is járnak erre a szórakozóhelyre. A parancsnok tájékoztatta, hogy a kiskorú gyerekekért elsősorban a szülő a felelős. A tulajdonos a kiskorúak jelenléteért és szeszes itallal való kiszolgálásáért büntetendő. A rendőrség a diszkó környékének biztonságáért, míg a tulajdonos a diszkóban történekkért a felelős. Egyébként is csak akkor intézkedhetnek eredményesen, ha a panaszosok részéről írásos bejelentés érkezik. Mag István tanácsos az ellenőrzés lehetőségeiről érdeklődött. A megyei rendőrség képviselője válaszában elmondta, hogyha a Helyi Tanács ezt hivatalos kérés betérjesztése útján kéri, természetesen megtartják az ellenőrzést, ugyanakkor javasolta, hogy a diszkó ellenőrzésére a szentegyházi rendőrségtől kérjenek segítséget. Fazakas Imre tanácsos javasolta, hogy az incidensek megelőzése végett jó lenne, ha már a szomszéd településekről a fiatalságot diszkóba szállító autóbuszokat ellenőrizné a rendőrség az esetleges rendbontók kiszűrése érdekében. Az éves beszámoló végén a felügyelő tájékoztatta a tanácsot, hogy a megyei rendőrség a magyar fiatalok jelentkezését várja a rendőrség kötelékébe.

Ezt követően Marosi György

ügyvéd tájékoztatót tartott a Lövetei Polgármesteri Hivatal mint alperes, valamint Balogh Karola és Szabó Anna felperes közötti per folyásának állásáról. Ezután sor került a rendes napirendi pontok megvitatására.

Az 1. napirendi pontot a tanács egyhangúlag jóváhagyta, így az egyház 200 millió régi lej pénztámogatáshoz jutott.

A második napirendi pontot is egyhangúlag hagyták jóvá a tanácsosok. A Felső Homoródmente kistérséget 4 millió lejjel támogatták.

A harmadik napirendi pontot, amely arra az együttműködésre vonatkozik, amely a Lövete Község Helyi Tanácsa és Hargita Megyei Tanács között jön létre a téli hótalanítási munkálatok elvégzése céljából, szintén egyhangúlag hagyták jóvá a tanácsosok. Györgylőrincz Ernő alpolgármester ugyanakkor tájékoztatta a jelenlevőket, hogy a hótalanítás valószínűleg jobb minőségű lesz, mint a tavaly, ugyanis sikerült egy megfelelő hóéket vásárolni.

A negyedik pontban szereplő pályázat elbírálásához szükséges helyi tanácsi határozat is egyhangúlag megszületett.

Az ötödik napirendi pontban Györgylőrincz Ernő alpolgármester tájékoztatta a tanácsot az 1010/2006-os számú kormányhatározatról és annak 6-os számú mellékletéről, amely felsorolja azokat a létfontosságú javakat, amelyeket a szociális segély kiszámításánál figyelembe kell venni. Ugyanakkor tájékoztatta a jelen lévő tanácsosokat, hogy a szociális segélyben részesülők listáján jelenleg 36 személy szerepel. Végül is a tanácsosok a 416-os számú törvény módosítását megismerve, a szociális segély feltételeit meghatározták azzal a kikötéssel, hogy ezt úgy kell alkalmazni, hogy a listára csak olyan kerüljön, aki a segélyre tényleg rá van utalva.

Györgylőrincz Ernő alpolgármester tájékoztatta a tanácsot arról is, hogy a szociális ügyekkel foglalkozó referens kötelessége ellenőrizni és megállapítani, hogy ki jogosult és ki nem a segélyre.

A hatodik napirendi pontot, azaz az Újfaluban épülő (a Rét nevű dűlőben) híd költségeinek támogatását egyhangúlag jóváhagyták, s így a hídépítés 20 millió lej támogatásban részesül.

A hetedik napirendi pontot is, miután a polgármester ismertette a "Szövetség a Székelyföldért" egyesület célkitűzéseit, a tanács egyhangúlag jóváhagyta.

A nyolcadik napirendi pontot Lázár Zoltán polgármester ismertette, tájékoztatva a tanácsot, hogy a megyei költségvetés kiigazítása során Lövéte 887 millió 600 ezer lejt kapott. A polgármester részletesen ismertette a pótköltségvetés pontjait, amelyből kiderült, hogy ezt az összeget elsősorban az iskolára, hótalanításra, fizetésekre, különböző javításokra (pl. a megvásárolt CEC épülete körül felállított kerítés munkálataira), közvilágításra, átereszek vásárlására stb. kellene költeni. A pótköltségvetés tárgyalása során Fazakas Imre felvetette, hogy a szeméttároló környékét be kellene kerteltetni. Pál Csaba tanácsos szerint ez felesleges lenne, ugyanis a kerítést előbb-utóbb ellopnák. Ladó András tanácsos szerint a szeméttároló környékét a szociális munkásokkal kellene rendbe tartatni. Mihály Lajos tanácsos arról érdeklődött, hogy a szeméttárolóban kerülő üveget nem lehetne-e valahol értékesíteni. A polgármester tájékoztatta a tanácsosokat, hogy a CEC épülete körül felállított kerítés és a támfal anyagának kifizetésére még 100 millió lej kell. Török Sándor elnöklő tanácsos el-

szükség, mert a vállalkozó, Mihály András az általa benyújtott ajánlatában szereplő 70 zsáknyi cementet háromszorosan túllépte, ugyanis összesen 210 zsák cementet használt fel, így a tanács terhére 60 millió lej adósságot halmozott fel Miklós László vállalkozónál, ahonnan az anyagot beszerezte. Hosszas vita után, amelynek során többen vitatták a kivitelezés esztétikai oldalát is (Pál Csaba, György Árpád), a tanács úgy döntött, hogy Miklós Lászlónak az adósságot ki kell fizetni, ellenben Mihály András kőműves vállalkozónak a 15 milliós hátralékot semmiképp sem mindaddig, amíg nem tisztázza a tanács előtt, hogy hogyan lett a 70 zsák cementből 210 zsák cement. Pál Csaba tanácsos javasolta, hogy a vállalkozó a CEC épületének homlokzati oldaláról, mivel az épületet elcsúfítja, bontsa vissza a kerítést. Több tanácsos (Török Sándor, György Árpád, Mag István) is amellet érvelt, hogy ezt a kerítésrészt vissza kell bontatni. A vita végül is a költségvetés-kiigazítás jóváhagyásával zárult. A napirendi pontok tárgyalásának lezárása után a "Különlélek" keretén belül Lázár Zoltán polgármester tájékoztatta a jelenlévőket a Domaszéken sorra kerülő Katalin-napi bálról és a Böllérnapról (nov. 25.), valamint a Lövétén második alkalommal megtartandó Pityókabálról (nov. 25.) Ugyanakkor felállítottak egy öttagú bizottságot (Györgylőrincz Ernő, Pál Csaba, Demeter Emese, Török József, Mag István), akiknek feladatuk az erdei utak átvevését az Erdészeti Hivataltól. Megvitatták és jóváhagyták Györgylőrincz Csaba vállalkozó, Internet-klub működtető kérését is. András József arról érdeklődött, hogy mi fog működni a megvásárolt CEC épületében. Javasolta, hogy a községi könyvtár költségei oda, Erő-

azonban az épület nem alkalmas (kicsi a felület, kicsik az ablakok stb.), így a javaslatot a tanácsosok elvetették. A polgármester emlékeztette őket, hogy van egy egyezség a Közbirtokossággal, melynek értelmében a könyvtár a Közbirtokosság felújított irodaházának emeleti részén kellene, hogy helyet kapjon. András József továbbá felvetette, hogy a régi iskola épületét fel kellene javítani, ugyanakkor a Tájház szomszédságában, ami még a játszótérből megvan, ki kellene vinni az iskolához és az óvoda kezelésébe adni. Kérte a jelenlevő polgármestert, hogy a Hargitaliget természetvédelmi területhez készített táblát szállítsák el már a Tólas csárda udvaráról, és állítsák fel oda, ahol a rendeltetési helye van. A Lövéte határában építendő megyeközi szeméttároló problémáját is felvetette. A polgármester tájékoztatta a jelenlévőket, hogy valóban voltak ilyen irányú tárgyalások, de ezek még csak ott tartanak, hogy a megyei tanács felkért két céget, hogy tegyenek javaslatot, hogy a szeméttárolót hová lenne a legmegfelelőbb létrehozni. Ezek ismeretében kerülne sor majd csak a helyi tanács és a lakosság véleményének a kikérésére. György Árpád tanácsos tájékoztatta a jelenlévőket, hogy egy fogorvos Udvarhelyről hajlandóan mutatkozik kijárni Lövéteire, ha lenne egy megfelelő helység és felszerelés. A polgármester erre kijelentette, hogy a Hivatal a helységet biztosítja, sőt a szükséges beruházásokban is hajlandó besegíteni, csak végre legyen Lövétének fogorvosa. Több tárgy és kérdés nem merülve fel, Török Sándor elnöklő tanácsos a gyűlést bezárta.

**Decemberi tanácsülés**

2006. december 11-én került sor az idei esztendő utolsó rendes havi tanácsülésére, melyet az alábbi két napirendi pont megtárgyalásáért hívtott össze a polgármester:

- A 2006-os évi költségvetés kiigazításának jóváhagyása,
- A II. népdalvetélkedő megszervezésére betervezett összeg felhasználásának jóváhagyása.

Napirendi pontok előtt Mihály András vállalkozó beszámolóját hallgatták meg, melyben elmondta, minek folytán használt fel 210 zsák cementet a 70 helyett a CEC épületénél levő kerítés, valamint a község központjában az új támfal építésére. A testület ezek után amellett döntött, hogy ki kell fizetni a 15 millió régi lej értékű tartozást, és több munkát nem kell a vállalkozóra bízni.

A 2006-os évi költségvetés kiigazításra azért került sor, mert az önkormányzat az országos és megyei pénzügyi visszaosztások révén az iskola működési költségeinek lefedésére 114,05 ezer lejt, szabadon felhasználható összegként 182,73 ezer lejt kapott. A 114,05 ezer lejt a tanügyi alkalmazottak fizetéseinek fedezésére kell fordítani, a 182,73 ezer lejt a következőképpen fogják elkölteni:

- 5.000 lejt az önkormányzat részére számító gépek beszerzésére,
- 4.200 lejt az iskolánál elkezdett általános felújítási munkálatok költségeinek fedezésére,
- 145.144 lejt a "Lövetei-Újfalusi földcsuszamlás megakadályozása" című projekt-pályázat önrészeinek fedezésére,
- 28.386 lejt a szociális konyhánál kialakításra kerülő szálláshelyek költségeinek fedezésére.

A fenti összegeken kívül még 20.000 lejt elköltésére jogosult az önkormányzat, melyet a kanalizációs dokumentumok aktualizálására fognak elkölteni, döntötték el az előterjesztés kapcsán a tanácsi képviselők.

A II. népdalvetélkedő megszervezésére betervezett összeg felhasználásának jóváhagyása napirendi pont előterjesztésére azért van szükség, tájékoztatta a tanácsot a polgármester, mert bár be van fogva 1.000 lei erre a célra a költségvetésben, de nincs külön címszó alatt.

Az összeg felhasználását a tanácsosok elfogadták.

A napirendi pontok megtárgyalása után a polgármester és az alpolgármester többek között az alábbiakról tájékoztatta a tanácsosokat:

- Megalakult a Szövetség a Székelyföldért, melybe 200 lej alapítói díj befizetésére és lakosonkénti 1 lej tagságdíj befizetésére kell számolni a jövő évi költségvetésből.
- A Balog Karola ügyben nincs fejlemény.
- Maglód kér egy támogatói nyilatkozatot várossá válásának elősegítésére.
- A közvilágítás fejlesztésére 20 új lámpatestet vásárolt az önkormányzat.
- A domaszéki látogatás jól sikerült, mely alkalommal sikerült kapcsolatba lépni egy lengyelországi káposzta-termesztő falu képviselőivel, mely együttműködési lehetőségeket rejt magában a jövő esztendőkre.

Lázár László

**Pontosítás**

A "Lövetei Kiáltó" utóbbi számaiban többször került az érdeklődés középpontjába a volt CEC épületének megvásárlása. Több kijelentés érinti valamilyen formában nem csak a polgármesteri hivatalt, hanem a helyi tanácsot, és ezáltal az egész faluközösséget is. Ezért a versenytárgyalás körülményeit és következményeit is taglaló legutóbbi íráshoz a teljesség igénye nélkül a következőket kívánjuk hozzáfűzni:

Utalás történt arra, hogy két cégnek a versenytárgyalásra való jelentkezése miatt nem történhetett meg az, hogy megfelelő számú érdeklődő hiányában a tárgyalást elnapolják.

Tény azonban, hogy szükség

esetére más személyek is felajánlották jelenléttel való segítségüket a polgármesternek - mindenféle ellenszolgáltatás igénylése nélkül.

Igy nem felel meg a valóságnak az a megállapítás, miszerint "Április 26-án az épületet megvásárolni szándékozó két lövetei cég jelenléte és segítsége nélkül nem nyerhetett volna a polgármesteri hivatal sem".

A két cég visszalépése nyomán felmerülhet a kérdés: A falu megspórolta-e több mint fél milliárd lejtét két lövetei cég jóvoltából, vagy csak egyszerűen a falut nem hajszolta esztelenül nagy vételárú vásárlásba a két lövetei cég? A kérdésre a választ eldöntheti mindenki maga.

Egy versenytárgyalásról valaki javára visszalépni valóban lehet áldozat. Ellenben, ha ez a valaki maga a falu, akkor azok számára, akik hirdetik, hogy "tudásuk és tehetségük szerint tesznek" érte, ez nem lehet áldozat, hanem lehetőség ennek bizonyítására.

Az ingatlan megvásárlása nem mások akadályoztatása, blokkolása céljából történt. Fontosnak tartjuk, hogy a helyi tanács olyan területekkel, ingatlanokkal rendelkezzen melyeket adott esetben a közösség szolgálatába állíthat. Példa erre a tejbegyűjtő központ esete, melynek létrejötte kétséges lett volna ilyen terület hiányában. Ezért nem maradhatott a helyi tanács tétlen az egyszeri, vissza nem térő vásárlási alkalom láttán.

Úgy gondoljuk, hogy a központ régi arculatának kialakítását mindez nem befolyásolja, legfennebb egyes személyek nem az elképzelt módon lesznek hasznélvezői egy esetleges átalakításnak.

Végül megjegyezzük, hogy a történetek fényében furcsának nevezhető polgármesteri köszönőlevél nem a tanács tagjainak akaratával született.

Handwritten signatures and names at the bottom of the page, including: *Mihály András*, *József János*, *Pál Csaba*, *János Ambrus*, *Balogh István*, *Ambrus Péter*, *József János*, *Mihály László*.

## Ityóka, pityóka, ripityóka...

Amikor az első Pityókabál gondolata felötlött Lövétén, három gondolat köré csoportosult az egész bál. Az első a betakarítási ünnepség és hálaadás, aztán a pityóka, mint Lövétén megtermő növény, és végül egy kisebb csoport feltette magába, hogy egy új, addig nem létező bálba összehívja a falu apraját és nagyját. Természetesen tudott dolog, hogy a pityókát mindenki szereti. Az első Pityókabál lejártá után meggyőződünk, hogy a 25-30 tagú szervező csoport nem dolgozott hiába, hiszen az idén már a nyáron érdeklődtek a bál iránt.

A második Pityókabál az első mintájára készült, de bővült a szervezők névsora, és ki-ki talált magának munkát. Dolog akadt pedig bőven: üstök hozatala, pityóka összehordása, terem díszítése, asztalok elhelyezése, pityókahántás, pityókafőzés, pityóka-palacsinta sütés kecske lábú fűtőn, káposztalé beszerzése, pityókaversenyek lebonyolítása és természetesen a pityókatokányok elkészítése (a gyerekeknek és a felnőtteknek).

Szentmisével kezdődött az egész ünnepség, és erre az alkalomra a templom teljesen őszi hangulatba öltözött, szépen díszelgett terményeink sokfélesége a szent oltár körül, de nem hiányzott az étető házi kenyér és bor sem. A szentmise után elkezdődött a gyermekek bálja. Külön megköszönjük a szülőknek, nevelőknek az irányító szerepet, hiszen közel 160 gyermek készített pityókafigurákat, szebbnél szebbeket, ötletesebbnél ötletesebbeket, és húsz pityóka-vers is született. Minden nótaszünetben valamilyen verseny volt (pityóka-

tánc, szaladás térdek közé foga ptyókával, célba dobás, kuglizás, pityóka golf stb.). Este egy fél órára szünetet tartotunk, és előkészítettük a termet a felnőttek részére. A felnőttek bálján is megismétlődtek a versenyek, amelyek nagyon látványosak voltak, és mindenki érdeklődéssel követte.

Különdíjat kapott a legnagyobb és legsúlyosabb pityóka, amely 98 dkg volt.

A mulatság hajnalig tartott, és néhány órai pihenés után újból találkoztunk a szentmisén, hiszen Krisztus Király vasárnapja volt.

Ezúton mondunk köszönetet minden kedves lövéteinek, aki segítségével, részvételével, ötleteivel, biztatásával támogatta a rendezvényt, jövőre is várunk mindenkit, és kérjük az Egek Urát, adjon minden embernek elégséges pityókatermést, hiszen amíg a kicsi pityókát megehetjük a naggyal, addig még étlen nem halunk, és az éhínség elkerül.

Lázár Béla

Íme két vers a sok pityóka-vers közül:

### Ima a pityókáért

Hogy pityóka legyen,  
Sokat dolgozik az ember.  
Rózsafüzért imádkozik,  
Jó termésről álmodozik.

Írta: Szász Bernadett, II. B osztály

### A pityóka és a kolbász

Szép helyen lakunk mi  
A Hargita tövében,  
Terem itt pityóka  
mindenki kedvére.

Van, aki szereti,  
Van, aki utálja,  
Olyan is van, akinek

izzad tőle a lába.

A disznó szereti,  
nem válogat benne,  
Ha jól meghízik,  
kolbász lesz belőle.

A kolbászt meg már  
az is imádja,  
akinek a pityókától  
izzad a lába.

Írta: Márton Tünde, VII. A osztály

## Tisztelt Lövétei Kiáltó szerkesztősége!

Akárhányszor Lövétére hazamegyünk, mindig megvásároljuk az Önök lapját, mert megtudhatunk majdnem mindent a falu életéről, eseményeiről. A világban viszont annyi a rossz dolog, merényletek, katasztrófák, hogy sokszor az ember elkerülné a tévét, újságot.

Nagyon szeretnénk beszámolni egy pozitív dologról, hogy az emberek tudják meg, történnek csodaszép dolgok is a világon.

Ez év márciusában a dévai Szent Ferenc Alapítvány Bőjte Csaba ferences pap irányításával megvásárolt egy régi házat Kovásznán. A ház elég rossz állapotban volt, a villanyvezetékek tönkremenve, a vízvezetékek rozsdásan, lyukasan spriccelltek tele a falakat. A vakolat málladozott, az ajtókról pattogott le a festék, az ablakszemek betörve. A házban rozsdá, penész, és csontig hatoló hideg uralkodott. Kicsit gondterhelten jártunk-keltünk a házban, hisz ide gyermekeket kellett volna hoznunk. Olyan gyermekeket, kiknek elhunytak szülei vagy szegények, vagy bármilyen más nyomorúság fenyegeti őket.

És akkor jött az ajánlat, hogy lövétei kőműveseket, festőket hívjunk ide munkára. Kareszt (Ferencz Károly) már nagyon régóta ismerjük, tudtuk, hogy aminek ő és emberei nekifognak, az meg lesz csinalva tisztességesen.

Nem is csalódtunk, hisz a ház kívül-belül megfiatalodott, megszüpült. A munkások reggel 7-től este 7-ig dolgoztak minden nap minőségig, becsületes munkát végezve.

(folytatás a 12. oldalon)

## Alkohol - alkoholizmus

Mint minden kellemes érzést okozó szerre, az alkoholra is könnyű rászokni. Aki először csak a társaság kedvéért iszik, később talán már egy-egy pohár esti itallal próbálja leküzdeni szorongását, idegességét, s innen már csak egy lépés vezet a rendszeres italozáshoz, ahhoz az állapothoz, amelyben a feszültségeket, bajokat már csak a mámor oldja fel. Aki ezen a ponton nem vesz erőt magán, hamarosan elér az alkoholfüggőség veszélyes, majd kritikus szakaszába.

Az alkoholizmus veszélyes szakaszában a szervezet egyre jobban bírja az italt, és egyre nagyobb mennyiségre van szüksége a kívánt hatás eléréséhez. A titkos ivókban, a zugivókban már kialakult az alkoholfüggőség állapota.

A kritikus szakaszba eljutott ember képtelen már abbahagyni az ivást, hiába ígéri, hiába határozza el, nem tud lemondani róla. Nem néz a családjá, a barátai szemébe, nem eszik rendesen. Innia kell reggel, hogy fel tudjon kelni, hogy talpon tudjon maradni. Az ilyen súlyos alkoholizmus egyenesen vezet a betegséghez, sőt a halálhoz. Az alkoholizmus ön- és közveszélyes kór, mert hatása az alkoholista környezetét is sújtja: a mértéktelen italozás házasságok felbomlását, gyerekek elhagyását, munkahelyek elvesztését okozhatja, sőt végzetes kimenetelű bűntetteket is.

Az alkoholizmus súlyosan károsítja az egészséget.

Az idült alkoholisták mintegy 60%-ának van zsíros elfajulás a májában, és körülbelül 10%-a a májszövet pusztulásának végstádiumában, májsugorodásban szenved. Mindkét esetben tökéletlen a májműködés, ami állandó rosszullétet okoz. A

májsugorodás halálos betegség. Az alkohol súlyos és maradandó károsodást okoz az idegrendszerben is. Az első tünetek a kéz- és lábidegekben jelentkeznek, s ujjremegést, görcsös lábfájást idéznek elő. Majd romlani kezd az arányérzék, az ítélőképesség, erősen romlik a láb és kéz mozgása, valamint látásának összerendezettsége. Végül emlékezetvesztés és maradandó agykárosodás lép fel.

Csak úgy óvhatjuk meg önmagunkat és környezetünket az alkoholizmus veszélyeitől, ha életünk minden helyzetében tudatosan korlátozzuk az alkoholfogyasztást.

- Legyünk jó házigazdák! Vendégeinket kínáljuk minél több alkoholmentes itallal!

- A szeszes italhoz keverjük az alkohollal azonos mennyiségű vizet!

- Igyunk kevesebb röviditalt!

- Mértéktartó otthoni italozással mutassunk jó példát gyermekeinknek! (az alkoholisták gyermekei között nagyon gyakori az alkoholizmus)

- Neveljük gyermekeinket józanságra és mértéktartásra!

- A terhes anya már csak jövőendő gyermeke érdekében sem fogyaszthat alkoholt, mert különben komoly kockázatnak teszi ki a gyermeket.

Teszt: ha az alábbi kérdések közül csupán egyre is igen a válasz, fenyegető közelségben van alkoholizmusa, és tennie kell valamit ellene, segítséget kell keresnie:

1. Van-e olyan hozzátartozója, aki már aggodalmát fejezte ki ivása miatt?

2. Ha problémával kerül szembe, gyakran folyamodik-e megkönnyebbülésként alkoholhoz?

3. Előfordult-e már, hogy italozás miatt nem tudott eleget tenni otthoni vagy munkahelyi kötelezettségeinek?

4. Szorult-e már orvosi segítségre az ivás miatt?

5. Előfordult-e már ivástól teljes emlékezetkiesés?

6. Tapasztalt-e már kellemetlen testi-lelki reakciókat, ha megpróbálta abbahagyni az ivást?

7. Ha önmagának ígéretet tesz, hogy csökkenteni fogja vagy abbahagyja az ivást, gyakran megszegi-e fogadalmát?

8. Előfordult-e, hogy gyermekei azért nem hívtak magukhoz vendéget, mert zavarta őket szüleik italozása?

## Az alkohol és a gyógyszerek kölcsönhatása

### 1. Fájdalomcsillapítók:

Egyes fájdalomcsillapítók vérzést okozhatnak a gyomorban vagy a belekben. Az alkohol szintén izgatja a gyomrot, és ezzel súlyosbítja a vérzést, különösen gyomorfekélyes betegeknél.

Önmagában mind az alkohol, mind pedig a kábító hatású fájdalomcsillapítók gátlóan hatnak a központi idegrendszer működésére.

Együttes alkalmazásuk esetén ez a hatás erősödik, és a légzőrendszer működésének teljes bénulásához vezethet, akár halált is okozhat.

### 2. Alkoholelvonó szerek:

Az alkoholista betegek elvonó kúrájának hatékonyságát növelő gyógyszerek szedése közben az alkoholfogyasztás hányingert, hányást, fejfájást, magas vérnyomást, szívritmuszavart, akár halált is okozhat.

### 3. Fertőzés elleni szerek (antibiotikumok)

Alkohol hatására ezen gyógyszerek némelyike hányingert, hányást, fejfájást okozhatnak. Egyes antibiotikum hatékonysága csökken a rendszeres alkoholfogyasztás következtében.

### 4. Görcsoldó szerek:

Az alkoholfogyasztás csökkentheti ezeknek a gyógyszer-

reknek görcsoldó hatását, és más mellékhatást is okozhat.

#### 5. Depresszió elleni szerek:

Az alkohol a központi idegrendszer működését tovább gátolhatja, és beszűkítheti a beteg normális élettevékenységét. Bizonyos depresszió elleni szerek vörösbőr hatására kritikus magas vérnyomást idézhetnek elő.

#### 6. Véralvadást gátló szerek (Hegarin)

Az alkohol növelheti ezeknek a szereknek a véralvadást csökkentő hatását, ami életveszélyes vérzést okozhat.

#### 7. Cukorbetegség elleni szerek (Insulin, Cilemal stb.)

Mivel az inzulin és a cukorbetegség elleni tabletták alkohollal kombinálva súlyos károsodásokat okozhatnak a szervezetben, melyek beláthatatlan következményekkel járhatnak, az ilyen gyógyszerek alkalmazásához a betegnek szigorúan kerülnie kell az alkoholfogyasztást.

#### 8. Allergia elleni szerek (antihisztaminok stb.)

Az alkohol fokozza e gyógyszercsoport nyugtató hatását és álmoságot okozhatnak, ami autóvezetés és más, éberséget igénylő tevékenység közben rendkívül veszélyes lehet.

#### 9. Vérnyomáscsökkentő szerek:

Az alkohol fokozhatja ezen gyógyszerek némelyikének vérnyomáscsökkentő hatását, és szédülést okozhatnak.

#### 10. Vízajtók:

E szerek vérnyomáscsökkentő hatását fokozhatja az alkohol, ami szédülést idézhet elő.

#### 11. Nyugtatók:

Az alkohol az "erős nyugtatókkal" kombinálva a központi idegrendszer működésének fokozott lassúságát vonja maga után, ami komoly nehézségeket okozhat az akaratlagos mozgásokban (pl. járásban, vagy a finomabb kézmozdulatokban). Előfordulhat légzési elégtelenség is.

#### 12. Altatók és enyhe nyugtatók:

Hatásfokuktól függően a központi idegrendszer működésének gyengüléséhez vezethetnek alkohol hatására. Ez a figyelem és az ítélőképesség csökkenését okozhatja, ami háztartási, közlekedési balesetekhez vezethet.

#### 13. Vitaminok:

A rendszeres alkoholfogyasztás meggátolhatja egyes vitaminok bejutását a véráramba, de ez a veszély megszűnik, ha az ivást abbahagyjuk.

#### Egyéb gyógyszerek:

Aki más gyógyszert szed, kérdezze meg orvosát vagy a gyógyszerészt, hogy fogyaszthat-e alkoholt.

## Karácsonyra készülődünk

A karácsony az európai, de a többi kontinensen élő családok számára is a legnagyobb, legmeghittebb ünnepek egyike. Akár vallásos érzülettel, akár anélkül állunk a csillogó karácsonyfa alatt, a béke, a meghittség, az együvé tartozás hangulata jár át valamennyinket. A karácsony azonban szános veszéllyel is jár, és tartogathat kellemetlen perceket.

#### Fenyőfa:

Ha magas, karcsú fenyőfát állítunk, gondoskodjunk biztos rögzítéséről. A szaloncukorral, díszekkel teleaggatott fa - különösen, ha nem áll egész biztosan a talpán - könnyen felborulhat. Ez önmagában is veszélyes, de balesetet okozhatnak az összetört üvegdíszek, a szőnyegből nehezen eltávolítható üvegszilánkok is. A karácsonyfa alapos rögzítése egyébként azért is fontos, hogy gyermekünk egy szaloncukorba vagy karácsonyfadíszbe kapaszkodva véletlenül magára ne rántsa a fenyőt. Az egy év körüli gyere-

kek számára a fenyő tűlevelei is veszélyt jelentenek. A főleg a földön, négykézláb közlekedő kicsik tenyerébe könnyen beleállhat a tűlevél, szúrásával fájdalmat okoz, az apró seb, ha nem fertőtlenítyük időben, elgennyedhet. Még nagyobb veszély, ha a csecsemő a szájába veszi a tűlevelet, és felsérti vele a száj nyálkahártyáját, esetleg lenyeli, netán félrenyeli az apró, szűrős levélkét.

#### Édességek:

Gyakori panasz karácsony körül a gyerekek krónikussá váló székrekedése, ami a mértéktelen csokoládéevés következménye. A szokásosnál több édesség fogyasztása általában már Mikuláskor elkezdődik, és folyamatosan tart mindaddig, amíg el nem tűnik az utolsó szaloncukor a karácsonyfáról, miközben különféle sütemények, finom nyalánságok szerepelnek az ünnepi menükben. Ugyanakkor ezekben a hetekben a kicsik elvéve esznek főzeléket, gyümölcsöt. Ha mégis, akkor is főleg banánt, ami szintén székrekedést okoz. Természetes, hogy hagyományainknak megfelelően ezekben a napokban sokat nassolnak a gyerekek, de ügyeljünk rá, hogy ne legyen belőle mértéktelen édességfogyasztás. Mint máskor, most is célszerű, ha főétkezés után kapják a csokit, ilyenkor többet ehetnek belőle, mint máskor, de azt ne engedjük, hogy két étkezés között folyamatosan eszegessék a nyalánságokat. Ha odafigyelünk étrendjükre, elég almát, narancsot, főzelékféléket esznek, a székrekedés sok-sok kínos, az ünnepet is elrontó kellemetlen percétől kíméljük meg gyermekünket és önmagunkat is.

És még valami: nem muszáj csecsemőkorú gyermekünkkel az ünnep áhítatában megismertetni a csokoládé finom, különleges, édes ízét. Amíg ezt az ízt nem ismeri, nem is kéri,

nem is kívánja. És mennyivel jobb, ha nem kezdjük idejekorán rontani étvágyát, emésztését, és nem utolsósorban a fogait!

#### Játékok:

Az ajándékok vásárlásánál is figyeljünk arra, vajon a szép, mutatós játék nem rejteget-e veszélyeket. Az autó kerekei nem hullnak-e ki túl könnyen, a fémtengelyek elég jól vannak-e rögzítve a kisautók aljába. Ugyanilyen gonddal nézzük meg a babákat is. Az alvóbabák szemét néha könnyű "benyomni", ha a baba keze, lába könnyen kiszedhető, a durva műanyag megsértheti gyermekeinket.

Figyeljünk oda, hogy az idősebb gyermeknek vásárolt játékok, a kisméretű, könnyen szájba vehető és lenyelhető építőelemek, legók, apró dobókocák stb. a kistestvér számára nem jelentenek-e veszélyt. Ügyeljünk arra, hogy ezek véletlenül se kerülhessenek a kicsi kezébe. Rengeteg mutatós, drága játékból válogathatunk karácsonyi ajándékot a gyerekeknek. Vannak családok ahol a kevés, de drága ajándék a szokás, másutt inkább több, de olcsóbb ajándékot kapnak a gyerekek. A csecsemőknek, kisgyerekeknek, de a nagyoknak sem szükséges költséges, látványos játékot választani. Egy-egy textilállatka vagy baba mind-mind szép, egyben hasznos ajándék a kicsiknek.

A nagyobbaktól már próbáljuk megtudni, mit szeretnének, és ha anyagi lehetőségeink engedik, kapják meg az oly régóta vágyott játékot ajándékba. Nagyobb lesz az örömük, ha az ő kívánságuk szerinti vagy kedvtelésüknek, hobbyjuknak megfelelő ajándékok sorakoznak a fa alatt, mintha az általunk "jópofának", esetleg "nagyon hasznosnak" tartott játékokkal lepjük meg őket.

Miklós Emilia

## "Fenyőgallyas kis Jézuska, lelkünk drága gyöngye, A szeretet fehér szárnyán szállj, siess a földre..."

Elérkezett az év utolsó hónapja, megkezdődött a visszszámolás, lassan véget érnek a hajnali roráté misék. Időközben megjött a gyerekek számára a várva-várt Mikulás, aki "sosem nézi jó vagy rossz vagy, szeret minden gyereket". Az ajándékozás is a jócselekedeteknek az egyik formája, hiszen próbálunk örömet szerezni egymásnak, hozzátartozóinknak. Hiába érték el szüleink, nagyszüleink az idős kort, ezen a napon nekik is jól esik, ha a Mikulás hoz valamit, és ha egy kicsi ajándék mellé még odatársul a felnevelt gyermekek szeretete, az unokák csillogó tekintete, akkor számukra a családi háza a mennyországot jelenti itt a földön.

Az Advent szó jelentése "Úrjövét", várakozás, várjuk a kis Jézus születését. Ha jól elgondolkodunk, a mai világunkban a várakozásnak két értelme is van. Az egyik a Megváltó születése, a másik, amikor szinte minden család valakit vár haza karácsonyi ünnepekre. Hány és hány kisgyermek szívszakadva várja haza édesapját, édesanyját, testvérét, akik olyan messze a családjukért fáradoznak, dolgoznak, de ugyanez elmondható a hitvestársakra is, hiszen mindenki vágyakozik a család szeretetére.

Amilyen nagy szeretettel várja a család a családtagokat haza, a falustárs, szomszédok is örvendeznek, ha épen, egészsé-

gesen hazajönnek a lövéteiek, és így az egész falu örömmel telik el, és együtt készülhetünk a karácsony esti éjféli misére. Azt is meg lehet figyelni ezekben a napokban, hogy nagy készülődés van a gyermekek részéről, hiszen szereplések sorozata fokozza az örömet úgy a templomban, mint a Népházban. Készülnek a 18 évesek, hiszen őket karácsonykor nagykorúvá avatja a falu, a család, készülnek már az első kortárstalálkozóra, tehát mindenki valamilyen formában örömet akar szerezni embertársának.

Legyen türelmünk, ha egy kicsit olykor többet kell időznünk egy-egy helyen, hiszen egymásért vagyunk, egymásért teszünk. És ne feledjük el ezekben a napokban az idős, beteg, elhagyatott embereket, hiszen ha egyebet nem tudunk tenni, csak meghall-



gatjuk néhány percig őket, akkor már a szívükbe zárnak és meglátjuk, az a pár perc alatt nem veszítettünk el semmit az időnkéből, ellenben nyertünk egy megnyugvó, jóságos tekintetet embertársunktól, és egy gyönyörű köszönetet: Isten fizesse meg neked, hogy észrevettél engem, és nem sajnáltad azt a pár percet rám. Ha ilyen és ehhez hasonló cselekedetekkel próbáljuk feldíszíteni a betlehemi jászolt a szívünkben, akkor a kicsi Jézus ránk is mosolyogni fog, nemcsak az öreg pásztorra, és ha lerakjuk elébe örömünket, bánatunkat, nála meghallgatásra találunk.

"Lelkünkben kis jászolocskát készítettünk néked,

Puha, meleg takaróba göngyölgetünk téged."

Lázár Béla



## "Már mikor én tizennyolc éves voltam, Én már akkor..."

Milyen rohamosan szalad az idő, még el sem felejtjük, milyen nehezen indultak el gyermekeink az óvoda felé, hányszor könnyes szemmel, könnyörgő tekintettel maradtak el tőlünk, aztán egy nagy ugrás, és felnőtt fiatalok lettek, akik nagyon szépen készülnek a nagykorúsítási báljukra. Újra felnőtt egy korosztály, amelyben több mint 90-en vannak, tele tervekkel, megpróbáltatásokkal, hiszen a gimnázium utolsó éveit járják, és azután már megfontoltabban kell megválasztaniuk további életüket, amelyik nem is olyan könnyű sem nekik, sem pedig a szülőknek.

Az élethez tartozik, tudjuk jól magunkról is, hogy a fiatal szárnyalni akar, szabad akar lenni, és itt kell jól megválasztania további életét, nehogy a gondtalan szabad élet a saját kárára legyen. Sokszor elmondjuk, hogy a mai fiatalság ilyen meg olyan, de azt is kellene mondanunk, hogy ma nem is olyan könnyű fiatalnak lenni, mert tele van az élet mindenféle csábítással, és általában a rossz felé. Ezért jó lenne, ha mi, szülők is úgy viselkednénk, hogy a gyermek már otthon különbséget tudjon tenni a jó és a rossz között, hogy cselekedeteinek következményei vannak. Elhunyt Albert atya szerint az a gyermek, aki a családban nem tanulja meg, hogy "nem szabad" azt az élet fogja megtanítani, és az pedig keserves lesz. Hiába mondjuk nap mint nap,

hogy "ne hazudj", ha mi, felnőttek is össze-vissza hazudunk. Ugyancsak Albert atya mondta, hogy az apa hiába mondja fiának, hogy "ne lopj, mert az Isten mindent lát", mert a fia visszavigyoroghat, és azt mondja "akkor az Isten azt is látja, hogy maga lödörögve jött haza az este".

Nagykorú gyermekek vannak a családban, akiknek a felnőttkor még ismeretlen, ezért fontos, hogy az apa le-



gyen barátja a fiának, az anya legyen barátnője leányának, és közösen beszéljék meg a dolgokat, hiszen mindenkinek véleménye van az életről. Nem igaz, hogy az ifjúság romlott, hiszen nagyon sok rossz hatásnak vannak kitéve, sokkal többnek, mint ezelőtt. Éppen ezért kérjük és bátorítjuk, hogy tudjanak tisztán, becsületesen élni, vigyázzanak egymásra, hiszen pár év és ők azok, akik úgy idehaza, mint

ahová szólítja az élet, döntéseket kell, hogy hozzanak és a szülők, nagyszülők sorsa már gyermekeik döntésétől függ.

Az ő ünnepük a falu számára is ünnep, hiszen köszöntjük őket, elmondjuk jókívánságainkat, és ragyogó szemmel nézzük őket. Először elmennek hálát adni az Isten templomába Kisboldogasszony lába elé, majd a Népházban is kíváncsian figyeljük

őket, hiszen annyian járnak próbára, hogy egyszerre fel sem férnek a kibővített színpadra.

Kedves 18 évesek! Az egész falu nevében sok örömet, boldogságot, minél kevesebb megpróbáltatást kívánunk számotokra! Ne felejtsetek el falut, templomot, iskolát, szülőt, nagyszülőt, szomszédot, és bármerre sodor az élet! Szülőfalutokat soha ne szégyelljétek,

hiszen itt nőttek fel székelyruhás elődeink, és vigyétek az élet terhét felemelt fejjel, gerincesen, példát véve a Hargita sziklás oldalába kapaszkodó fenyőfáról, amely, ha kell, eltörik, de meg nem hajlik soha.

Isten éltesse titeket!

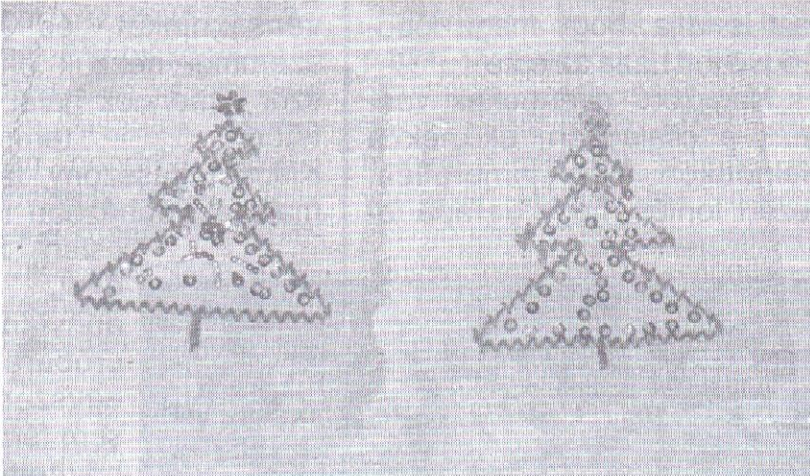
Lázár Béla

## Karácsonyi vásár Szent család-járás- sal

Advent harmadik vasárnapján egy kis karácsonyi hangulatban részesülhetett mindenki, aki betért a Népházba a karácsonyi kézműves kiállításra

és vásárra. A helyi iskola diákja kínálták műveiket és a látványt a látogatóknak, megpendítve ezáltal az ünnep előtti várakozás húrjait. Karácsonyfadíszek, adventi koszorúk, karácsonyi üdvözlőlapok, bábockák, terítők, betlehemes és különböző ajándéktárgyak sorakoztak az asztalokon. A legbővebb választék a Fazakas Ági néniék asztalán sorakozott, mivel ő 45

munkálkodtak a kézműves foglalkozásokon, a Tájházban. Az ötletgazda Ági néni hívásának eleget téve még néhány I-IV-es osztály is betársult a munkába, így egy egész koszorú várta a Népházba betérőket, hogy szép, kézi készítésű díszekkel



és ajándéktárgyakkal készüljön a nagy ünnepre. A főszervező szerint jól sikerült a rendezvény, jövőre még több és szebb apróságot szeretnének kínálni, mivel a gyerekeknek nagy örömet jelentett a munka minden részlete. A délután különös színfoltjaként pedig Szent család-járásal egészült ki a kiállítás, mivel a Gál-utcai szomszédság itt tartotta aznapni imaóráját. A közös

imán leg-  
alább  
60  
részt-  
vevő  
volt,  
nem  
hiá-  
nyoz-  
tak a  
gye-  
rekek  
sem,  
de sok  
felnőtt  
is el-  
jött.  
Szép  
volt,



tanítványával együtt készült a vásárra, akik az ő irányításával

igaz volt!

András Mónika

## Pedagógiai lexikon

### Kényszerítés

Mind az iskolában, mind a családban alkalmazzuk nevelési eszközként. Mit jelent ez? A gyermektől az esetben is megköveteljük, hogy indokolt követelmények szerint cselekedjék, ha arra nincs kedve, arra nem hajlandó, sőt akkor is, ha megpróbál kibújni alóla. A kényszerítés a helyzethez, a gyermek természetéhez képest különböző formákat ölthet, lehet ellentmondást nem tűrő követelés, utasítás, parancs egyaránt, de semmiképpen sem alkalmazunk testi erőszakot.

A kényszerítés általában akkor indokolt, amikor a gyermek életkoránál fogva - még nem képes megérteni követeléseink helyességét, vagy amikor - bár már belátja azokat - mégis szembefordul velük. Többnyire tehát kisgyermekokről vagy lázadó serdülőkről lehet szó. Ez esetben is helyes azonban a kényszerítést más nevelési módszerek alkalmazása útján a minimumra csökkenteni (mint például: meggyőzés, példa, buzdítás stb.). Ismételt alkalmazását megelőzhetjük, ha követeléseinket mindenkor indokoljuk, meggyőzéssel párosítjuk. Különösen serdülőknél kell arra figyelni, hogy ne kergessük őket gyakori erőszakos szülői fellépéssel dachelyzetbe, amelyben a kényszerítés könnyen eredménytelenségre, nevelői kudarcra vezethet.

### Képeskönyv

A gyermek első élményszerű találkozása a könyvvel rendszerint a képeskönyvek útján történik. Legegyszerűbb formái a hajtogatós könyvek, az úgynevezett leporellók, nemcsak nézegetésre valók, hanem igazi

játékszerei is a gyermekeknek. Színes, kemény tábláit szétnyitja és hajtogatja, kerítést, hidat vagy házat "épít" velük. Fő vonzóerejük mégis a színes kép, amely mellől a szöveg rendszerint hiányzik, de nincs is még rá szükség. A felnőttek alkalmi magyarázatai és kitalált meséi pótolják a nyomtatott szöveget. A képeskönyv bármennyire is leegyszerűsítve mutatja be a valóságot, mégis gondolkodási műveletekre indítja a gyermeket. A látottakban az őt körülvevő világot kell felismernie. Fontos követelmény, hogy a képek, amennyire csak lehet, könnyítsék meg a valóság megismerését. Ezért a gyermekhez közelálló, jól ismert dolgokat ábrázolják könnyen áttekinthető, élesen kirajzolódó formákkal, élénk színektel.

A 2-3 évesek képeskönyveiben már rövidebb-hosszabb rímelő sorok vagy prózai szövegek találhatók. A szöveg alkalmas arra, hogy a felnőtt felolvassa, s a gyermek egykettőre megtanulja. A felolvasással kísért képnézegetés pedagógiai je-



lentősége igen nagy a kulturális érdeklődés fejlődése szempontjából. Nemcsak sok tapasztalat és szellemi öröm forrása, hanem érzelmi, hangulati és értelmi hatásaival vágyat kelt a gyermekben az olvasás megtanulása iránt, s az irodalommal való bensőséges kapcsolatot is előkészíti.

Az általános iskolások képeskönyvei már figyelembe veszik, hogy a gyermek megtanult olvasni, és időközben sok tudásra tett szert. Ezért a gazdag képanyagot magyarázó szövegek kísérik. Rendszerint ismer-

## Képzelt

Azt a lelki jelenséget nevezük képzeletnek - fantáziának -, amelynek során különböző emlékek kombinálásából új képek, elképzelések jönnek létre. Ha a 3-6 éves gyermek - sokszor csak önmagának mondott - mesélgetését, de akár mindennapi beszédét hallgatjuk, azt lehetne mondani, hogy igen gazdag a képzelete, eredetibb mint a felnőtteké. A gyermek fantáziájának igazi színtere a játék: az úgynevezett alkotó játéknak (amit egyébként fantáziajátéknak is neveznek) már a neve is utal arra, hogy a gyermek a játék során élményeiből, emlékeiből valami újat alkot. Ennek ellenére sem mondható, hogy a kis-

gyermek fantáziája különösen gazdag. A gyermek nem ismeri a dolgok lényeges tartozékait, így könnyen válik a szék mozdonyá, ha nincs is a továbbjutásra alkalmas alkatrésze. A mese fantáziavilága sem hihetetlen számára: az élettelen közti különbség az ő szemében nem olyan elhatárolt, hogy ne lehetne életre a hal-

lott királylány, óriási távolságok pillanatok alatt való áthidalása, óriási munkák elvégzése sem tűnik lehetetlennek. A hallott mesék alapján azután maga is kitalál fantasztikus történeteket, amelyeket sokszor valóságként ad elő. Meg kell azonban jegyezni, hogy a gyermek már négyéves korától jól el tudja választani a valóságot a képzeletvilágtól. Bár bele tudja élni magát a játékba, játék után szépen helyrerakja a széket, ami előbb még mozdony volt, nem gondolja, hogy az állatok beszélnek,

és a mesét is megkülönbözteti a valóságban történő eseményektől.

A képzelet eddig leírt, részben önkéntelenül feltolakodó, részben mások fantáziáját követő fajtái mellett, beszélünk alkotó képzeletről. Ez vezet a feltalálót valami újnak az alkotásához, de ennek csirái mutatkoznak meg a gyermeknél is, amikor barkácsolása, építése során valami újat "alkot". Sok szülőt megijeszt gyermekének túl élénk fantáziája. A gyermek valóságként előadott történeteiben azonban nem szabad hazugságot, becsapási szándékot látni, csupán éreztetnie kell a gyermekkel, hogy az elmondottakat "érdekes mesének" tartja.

Hatéves kor után a gyermek fantáziái egyre inkább a gondolkodás ellenőrzése alá kerülnek. Kilenc-tízéves korban az úgynevezett reproductív (hallás vagy olvasás alapján történő elképzelése a dolgoknak) képzelet jelentős fejlődésen megy át, és nagyban elősegíti a gyermek tanulását. A serdüléssel a fantáziák új erőre kapnak, akkor már sokszor a jövőre vonatkozó tervezgetések is előfordulnak.

A képzelet értékes emberi tulajdonság. Nemcsak a valódi felfedezők, újítók, írók és művészek alkotásaira kell gondolni, hanem minden ember munkájának lendületet ad, ha elképzelési lehetőségeit, a jövőt. Éppen ezért a szülőnek inkább támogatnia kell a gyermekek képzeletét, mint elnyomni.

Ezt teszi, ha alkalmat ad nekik a játékokra, ha sokat mesél nekik és őket is biztatja a mesélésre. Az alkotó képzelet fejlesztésére, a nem kész játékok alkalmasak: a homok, az építő játék, fadarabok, doboz, rongyok stb., amikből a gyermek tetszése szerint előállíthat valamit.

András Magdolna óvónő

## Kis lövétei család- történet I-II.

Balázs: Régi lövétei szabad székely család. Lövétei Balázs György (45 éves) tanú az 1600. évi, Almás és Vargyas között folyó határperben.

Bence: Régi lövétei család. A 46 éves lövétei Bence András szabad székely 1600-ban Almás és Vargyas közötti határperben, mint tanú jelenik meg a Szék tiszttviselői előtt folyó kihallgatáson.

Demeter: Régi szabad székely család. 1590-ben lövétei Demeter Gergely az almási határban fekvő szántóföldjéért, bágyi Katona Antallal pereskedik.

Kelemen: Régi lövétei szabad székely család. A korabeli oklevelekben, 1589-ben lövétei Kelemen Gergely prókátor nevével találkozunk. 1600-ban az 50 éves Kelemen Pál tanú az Almás és Vargyas faluk közötti perben.

Orbán: Régi lövétei család. Az 1602. évi összeírásban Orbán Máté szabad székely és Orbán István lófő székely családfők neveivel találkozunk.

Sata: Régi lövétei lófőszékely család. Legelső ismert tagja, Sata Mihály 1566-ban híven szolgált II. János király hadában.

Bálint: Régi lövétei szabad székely család. Az 1627. évi összeírásban Bálint Gergely és Bálint János nevét a hadköteles gyalogos székelyek sorában visszaállított lövéteiek között találjuk, akik korábban az abásfalvi Zsigmond Márton jobbágyai voltak.

Égei: E család a családnevét az udvarhelyszéki Ége faluról nyerte, ahonnan származott. Tagjai közül Égei Imre 1604-ben, mint gyalogos székely lustrál Lövétén.

Gábos: Régi lövétei család. Gábos Bálint hadköteles gyalogos nevével, az 1614. évi összeírásban találkozunk először.

Kála: Régi szabad székely család. 1602-ben egy családfő, Kála Ferenc esküdött fel II. Rudolf császár hűségére.

Lázár: Régi lövétei szabad székely család. 1614-ben Bethlen Gábor fejedelem parancsára készített összeírásban Lázár János szabados, azaz a jobbágyágból felszabadult hadköteles családfő nevét jegyezték fel az összeíró biztosok.

Pál: Régi lövétei szabad székely család. Az 1602-ben készült összeírásban Pál György, János és Tamás szabad székelek szerepelnek. Közülük János 1614-ben, mint solymár lustrál.

Mihály János

## Tisztelt szerkesztőség!

(folytatás az 5. oldalról)

Sokszor besegítettek a mi munkánkba is jókedvvel, viccelődve. Megbarátkoztunk velük, és jó viszony alakult ki köztünk.

Ez a csapat Lövétén is sok szép munkát végzett el, a legismertebb talán a főtéren levő Millenniumi Emlékmű.

Szép volt, fiúk!

Köszönet és hála minden nálunk dolgozó férfiúnak!

Köszönjük: Karesz, Gyurka, Imre, Árpi, Imi, Ferenc, Feri, Ferike, Ákos, Anti, Löve, Laci, Marci, Zsolt, Attila, Szabi, Csabi, Szabolcs, Ricsi, Pista, András, Andris, Dénes, Lehel és Tókos. Ha valaki véletlenül kimaradt, annak Isten fizesse még jobban vissza jóságát!

Adjon a Fennvaló erőt, egészséget, hogy még sok szép munkát tudjatok elvégezni!

Tisztelettel,

Kolozsi Noémi és István  
Kovácsna

Szobám  
sarkában a  
békesség fája  
zöld ruháján sok  
ezernyi szín, alatta fénylő  
melegségben a gyermeki világ  
játsszani hív. Játsszani, játszani,  
békében játszani gyermekem veled  
hadd játsszam még, körül táncolom veled  
a világot most, mikor mindenki érzelme ég.  
Nézem a fát és egyre jobban érzem a fenyő  
illatát, töprengem azon, hogy milyen jó lenne, ha  
örök maradna ez éjszakám. Csillagszórók a gallyak  
csúcsán szórják a karácsony csillagát, béke csillagok  
röpdöső fényei  
szobámból  
szálljatok  
mind tovább.

(Gyenes István: Karácsonyfa)

## "Hajnal hasadtával felébredék, Első szavam Jézus, dicséértessél"

Sokszor elmondjuk, hogy felgyorsult a világ, és ez így igaz, hiszen észre se vesszük, és az év végére értünk. De minden hónap tartogat a számunkra olyan napokat, amikor az ember lelki erőt meríthet a szentek életéből: Szent Imre herceg, Árpád házi Szent Erzsébet, Krisztus Király, Szent András apostol. Milyen jó lenne, ha mindannyian tudnánk gyakorolni a jócselekedet és a szeretet parancsait, hiszen rászoruló mindig volt, van és lesz. Vigyázzunk, ne vegyen erőt rajtunk az "önzés", mert amilyen mértékkel mérünk másoknak, ugyanolyanul mérnek nekünk is.

A jótettek elkísérnek életünk útján, és azután is, a jó Isten előtt a számadáson is.

Így érkezünk el lassan az adventi időszakhoz, megkezdődtek a hajnali misék, a roráték. Milyen jól eső érzés, hogy az egész évi munka után belátja az ember, hogy most egy kicsit többet kell a lelki életünkkel foglalkozni, esetleg a mulasztásokat pótolni, hiszen a korai felkelés is egy áldozat, amelyet ha meghozunk, Isten áldása van a további napi munkánkon is. Az idén különösen szép volt az első hajnali mise, hiszen annak a szentnek volt a napja - Szent Borbála - aki annyi éven át védelmezi bányászainkat a föld mélyében, annyi családapát, testvért, rokont oltalmazott, hogy épségben térjenek haza családjaikhoz, és épségben megérjék a nyugdíjas kort. Különös tisztelet és érzés vesz rajtam erőt, amikor látom ezeket a munkában megedzett embereket - bármilyen szakmában

-, akik becsülettel, zúgolódás nélkül átdolgozták eddigi életüket, és idős korukban sem élnek tétlen, tovább dolgoznak, hiszen ők így szokták meg. A szentmise elején Fazakas István bácsi elmondott egy imádságot, amelyet már 1943-ban mindig mondtak a bányába leszállás előtt:

"Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében. Ámen.

Áldott legyen a te szent neved Istenünk,

Szeretünk téged Istenöm,  
Mert te mindenek felett jelsz vagy,

A földön épp úgy, mint a föld alatt.

Ha mi, bányászok leszállni készülünk,

A te oltalmadba ajánljuk családunkot,

Testünköt, lelkünköt.

Kérünk téged, alázatos szívvel,

Vezess az elrejtött kincsre.

Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében. Ámen."

Milyen nagy bizalom, kérés, alázat rejlik ebben a kicsi imádságban! Ez is bizonyítja, hogy még sok minden van, amit mi, fiatalabbak megtanulhatnánk az idősebbektől. Az adventi időben több alkalom van a szent gyónásra, ne mulasszuk el az alkalmat kibékülni a jó Istennel, még ha megnevetnek, gúnyolódnak is, mert a végső számadáson úgy is önmagunk kell szembeállnunk a jó Istennel, akkor nem lesznek ott azok, akik megmosolyogtak. Menjünk, látogassuk minél többet és többen az Isten házáat, mert a végső menedékünk ott lesz, ott meghallgatnak és vigasztalást nyerünk. Úgy neveljük és óvjuk fiataljainkat, hogy szeressék, tiszteljék az Isten házáat, Lövetei temploma soha ne kerüljön olyan helyzetbe, mint ahogy nyugaton olvasni lehetett egy templom oldalán: "Ez a templom eladó!"

Kövessük őseink példáját, hiszen azt a valakit várjuk, akinek

a jövetelét több mint 2000 éve bejelentette Gábrriel arkangyal - a Messiást. Milyen aranyosak a gyermekek, akik minden reggel 15-20-an körülveszik István pap bácsit, és az ő ártatlan tiszta hangjukon olvassák a szentleckét, és ami a legfontosabb, áldozáshoz járulnak. Ha így készülünk az adventi időben, biztosan boldog karácsonya lesz mindenkinek.

Kigyúltak a gyertyák az adventi koszorún, meggyúltak a bányászlámpák Szent Borbála napján, és egész mise alatt azok világítottak a sötétben úgy, ahogyan a bányászoknak a sötét tárnakban.

"Sötét tárna az életünk, te vezess benne, Istenünk.

A Te védő-áldó kezed minden veszélyen átvezet.

Szívünk legyen a mécse-sünk, véle csak Téged keresünk.

Ha eljön majd a végóránk, a tárna mélyén várj reánk.

Vedd le rólunk a szenvedést, adj békét, örök pihenést.

Te hozzád szállunk mi fel, fel,

Szerencse fel, szerencse fel, szerencse fel!"

Lázár Béla

**A Lövetei Ki-  
áltó szer-  
kesztősege  
minden kedves  
olvasónak ke-  
gyelmekben  
gazdag új  
esztendőt  
kíván!**

## Lövététől Hannoverig

A bejáratnál építkezés fogad, a régi házgyári csarnok homlokzata felújítva, határozott fejlődés látható a belső berendezési tárgyakon is. Majd kész egy épület, melybe nemsokára beköltözik a vállalkozás vezetése. Lassan, de bővül, erősödik a lövétei Lázár Imre tulajdonában lévő Select Metleplast vállalkozás. A vállalkozás történetéről, a jövőbeli tervekről társalogtunk ottjártamkor.

Az 1991-ben alakult SELECT METLEPLAST egy esztergával és egy marógéppel kezdte tevékenységét a cégalapító lakásának udvarán található kis garázsban. Többéves mérnöki tapasztalattal, de bizonytalan időben, vállalkozói tapasztalat nélkül indult a vállalkozás. A kiertartó és céltudatos munka következtében a cég folyamatosan fejlődött.

A fejlesztésre fordított cég-

költözött.

Az 1991-1996-os időszakban nagyobb környékbeli fémipari cégektől vállaltak el bedolgozói rész munkát, a környék nem fémipari cégeitől vállaltak el gép- és alkatrészjavító munkákat. Ezáltal a cég szakemberei nagy jártaságra tettek szert a legkülönbözőbb és legváltozatosabb munkálatok elvégzésében. A jól és határidőre elvégzett munkáknak köszönhetően a környéken nagyon jó

cég egy nagy, bérelt épületbe költözött. Bővült a géppark, színesfém öntöde épült, elindították az első CNC gépet, bővül a megrendelői kör, és nyugati megrendeléseket is elvállalnak.



nyereségnek köszönhető, hogy pár évvel a kezdetek után saját erőből bővült és korszerűsödött a géppark, és a cég egy nagyobb, bérelt épületbe tudott

lett a cég megítélése.

Annak ellenére, hogy már a 1991-1996 között is történtek fejlesztések, az igazi fejlődés akkor következett be, amikor a

Beindul a vasöntöde Szentegyházán. Mintakészítő műhely létesül, legyártják az első saját tervezésű kokillákat, amelyekkel sikeres öntéseket végeznek.

Régi álmuk válik valóra: leöntik az első saját tervezésű harangokat. Folytonos munka folyik a minőség javítására, bővül a mérőeszköz-park, fontos lépés egy vadonatúj spektrométer megvásárlása az ötvözetek ellenőrzésére.

A 2000 utáni időszakban a további bővítések mellett a management számára nyilvánvalóvá vált, hogy a piacon maradás kulcsfeltétele a minőség további javítása. Ezért megkezdődnek a felkészülések az ISO 9001-es minőségbiztosítási rendszer bevezetésére, mely 2002-ben lett tanúsítva. Az alkalmazottak létszáma eléri a 160 személyt, a felsőfokú alkalmazottak száma több mint 20. Bővül a piac, a termelés jelentős részét exportálják. Bővül a CNC géppark, a tervezőirodák

kat korszerű számítógépekkel és szükséges szoftverekkel látják el.

A cég 2002-ben vesz részt először a Hannover-i vásáron, ahol bemutatja a termékeit. Ettől kezdve rendszeresen részt vesznek ezen a vásáron. A vásárok után bővül a megrendelői kör.

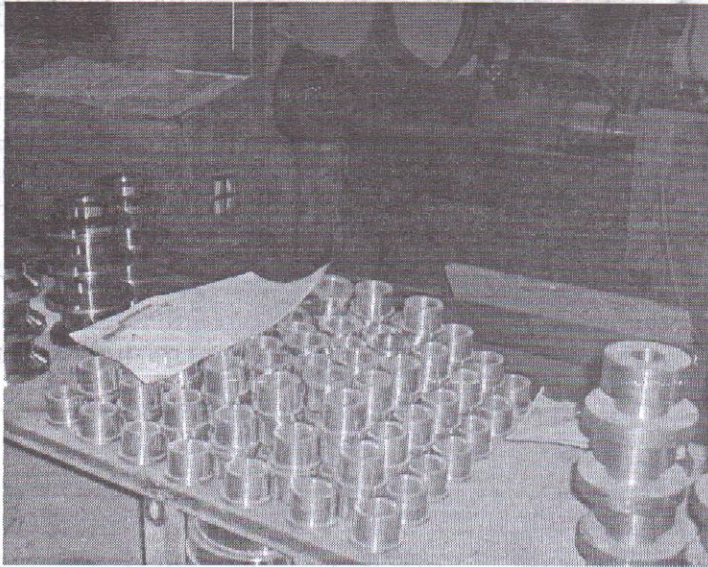
A jelen szakasz utolsó felére jellemző annak felismerése, hogy a cég fő tevékenységi területe a színesfémöntés és megmunkálás kell, hogy legyen az öntési technológia megtervezéstől kezdve, a szükséges szerszámok (minták, kokillák) legyártásán keresztül az öntésig, és az öntött darab megmunkálásáig.

A cég megvásárolta az épületet, amelyet addig bérelt. A 2004-ben megvásárolt szoftverek segítségével a képzett tervezőszemélyzet képes megtervezni a legbonyolultabb szerszámokat is és azokat a CNC marógépeken legyártani.

Neves nyugati (német) cégekkel kerültek kapcsolatba, és a cég sikeresen vizsgázik mind a minőség tekintetében, mind a gyártási határidők betartásában, így kapcsolataik tartósak. A legjelentősebb nyugati partnereik a németországiak, de jelentős a svájci, osztrák, francia, izraeli és amerikai export is.

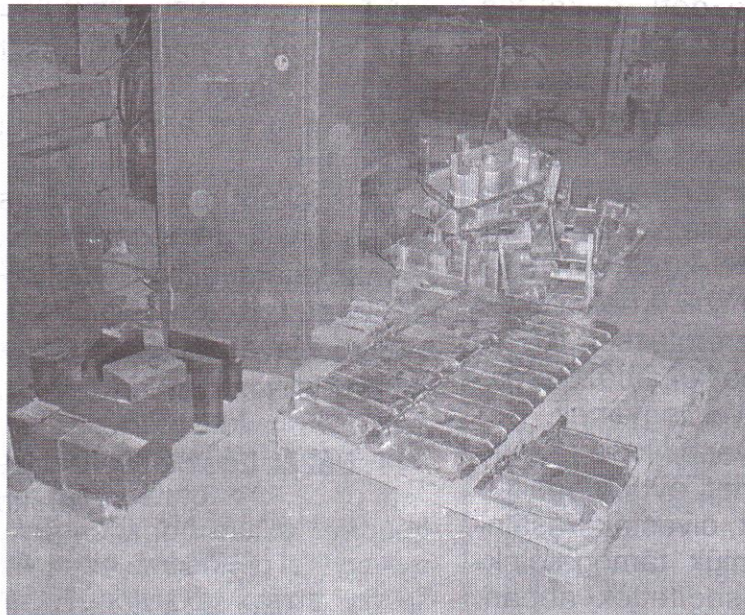
A jövőről érdeklődve megtudtuk, hogy újabb kihívásokkal néznek szembe: folytatni akarják a géppark korszerűsítését, terveik szerint bővítik a színesfémöntödét, nyomás alatt öntő gépeiket termelésbe állítják, további nyugati vásárokon vesznek részt és részt vállalnak a fiatal munkaerő képzésében.

A cégvezető vallomása szerint "Irányelvünk egyrészt a minőség, a szállítási határidő betartása, a kliensek megtartása



és bizalmuk megszerzése, másrészt pedig az EU. integrálási folyamat előkészítése."

Az elért eredmények és sikerek titkáról kérdezve Lázár Imre cégvezető így nyilatkozott: "A Hannoveri Nemzetközi Kiállításon jelen vagyunk saját standdal, ahol ajánljuk magunkat és áruinkat, 2004-ben a párizsi vi-



lágiállításon is jelen voltunk szintén saját standdal. Ha mi keressük meg a ügyfeleket, akkor jó árakat is ki lehet hozni, ha a kliens keres meg, akkor kevesebért kíván dolgoztatni.

Az eredményeket nem szeretném kisajátítani magamnak, egy jól összeforrt munkaközösség szenzációs szakemberekkel tudja ezt elérni, én legfennebb az i-re teszem fel a pontot."

A minőségbeli fejlesztés nem véletlenül kulcskérdés náluk, hisz tudják, nem átlagminőséget, hanem jobbat kell készíteni mint más, minőségi megmunkálást pedig minőségi gépekkel lehet végezni.

A cég egyik nevezetességéről, a harangöntésről is faggattuk a tulajdonost:

"A harangöntés egy személyes ambíció volt, aminek gyökerei még abból az időből származnak, mikor mászkáltunk a templomtoronyban a harangok között. Ma már több mint 70 harangot öntöttünk, és képesek vagyunk 1,5 t súlyú harang megöntésére is."

A személyes fejlődéséről, a vállalkozás sikereinek kulcsáról kérdezve Lázár Imrét a következőképpen vall: "nagyon fontosnak tartom, hogy

hol születtem, hol nőttem fel, hol végeztem iskoláimat, és a családban szerzett tapasztalatokat, a szülőkkel való kapcsolatot. Bár anyagiakat nem örököltem tőlük, más egyebet inkább...

Munkában születtem és munkába nőttem fel, ami megtanított egy nagyon fontos dologra: a kitartásra."

Lázár László

## Azóvodában is járt a Mikulás



## Búcsúzás

Erőnkből ennyire futotta. Talán ezek a szavak jellemzik legjobban azt, amiért most abahagyjuk a Lövétei Kiáltó szerkesztését. Reméljük, kerülnek mások, akik a hét évvel ezelőtt elkezdett önkéntes munkát tovább folytatják, hajlandók lesznek tudásukat, idejüket, sokszor pénzüket a köz érdekében használni, és a település érdekeit szem előtt tartva cselekszenek és szerkesztik a lapot vigyázva arra, hogy a sok érdekellentét között a teremtéssel foglalkozzanak, ne különböző érdekek szócsövei legyenek. Köszönjük olvasóinknak, hogy az elmúlt hét évben mellettünk állottak, olvasták írásainkat. Köszönjük támogatóinknak, hogy segítettek abban,

hogyan dokumentálni tudjuk a működési időnk alatt történeteket. Amint úgy érezzük, hogy újból szükség van a munkánkra, még visszatérhetünk. Tudva azt, hogy a mai időkben a Káin-Ábel viselkedés jellemzi világunkat, vagyis az a fontos, hogy a másikat legyőzve legyünk nyertesek, nem kívánunk ebben a harcban részt vállalni az újság segítségével, tegyék meg azt a közvetlenül érdekeltek.

Végzőként minden kedves olvasónknak, támogatóknak és munkatársunknak Isten által irányított boldog karácsonyt, újévet és életet kívánunk!

Lázár László és András  
Mónika

## Hirdetések

December 25-én az ünnepi mise után rövid karácsonyi koncert lesz a betonhídnál.

December 25-én az ünnepélyes vecsernye után (1730 ) népdaléneklési előadás a Népházban, ahol közel ötven gyermek szájából csendülnek fel népdalaink.

December 27-én 15 órától kezdődik a Népházban a XII. Ki mit tud? kulturális vetélkedő.

## Viccek

Jó tanács:

- Jobban tenné, uram, ha bor helyett tejet inná.

- Kérem, én tejet majd akkor iszom, ha a tehén fejés előtt szőlőt eszik.

-Milyen zenére szeret táncolni a számtantanár?

-Logaritmusra.

-Mi az: ezer lába van és hangozan ordít?

- 500 férfi a meccsen.

Két szentjánosbogár beszélget. Az egyik mondja a másiknak:

- Holnap fel kell keressem a szemorvosomat. Mire a másik megkérdezi:

- Miért?

- Képzeld, az este egy égő cigarettacsiknek udvaroltam.

- Apád itthon van?

- Igen. Ott van hátul, a disznók között.

- Megismerem úgyis!

Kiadja a Lövétei Ifjak Egyesülete  
a Lövéte Közbirtokosság  
Lövéte Község Önkormányzata  
és a Select Metleplast kft  
támogatásával  
Nyomja a ROTAPRINT nyomda

**A szerkesztőség nem  
minden esetben ért egyet  
a cikkek tartalmával!**

Szerkesztőség: András Mónika, András Kinga, Lázár László, Mihály János  
Munkatársak: Lázár Béla, András Magdolna